

приділити узгодженню національних нормативно-правових актів з міжнародними стандартами, що сприятиме посиленню захисту національних інформаційних ресурсів від протиправних посягань, а також впровадженню новітніх технологій щодо інформаційної безпеки. Проаналізувавши наукові джерела, можемо зробити висновок, що до основних заходів державного регулювання інформаційної безпеки цивільної авіації належать: розробка довгострокових і короткострокових програм розвитку у сфері повітряного транспорту, що включає фінансування технічного розвитку та наукових досліджень у цій сфері.

Література

1. Повітряний кодекс України: Закон України від 19 трав. 2011 р. № 3393-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3393-17#Text> (дата звернення: 31.10.2023).
2. Про Державну програму авіаційної безпеки цивільної авіації: Закон України від 21 бер. 2017 р. № 1965-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1965-19#Text> (дата звернення: 31.10.2023).
3. Поліщук І.В. Особливості правового регулювання інформаційної безпеки в цивільній авіації України. *Юридичний вісник*. 2020. № 2 (55). С. 27-32.
4. UNSC Res 54/49 (1999) Developments in the field of information and telecommunications in the context of international security. UN Doc A/RES/54/49. 23.12.1999: веб-сайт. URL: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N99/777/13/PDF/N9977713.pdf?OpenElement> (дата звернення: 31.10.2023).
5. Нашинець-Наумова А.Ю. Правове регулювання інформаційної безпеки в цивільній авіації: міжнародно-правовий аспект. *Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право*. 2013. № 3 (19). С. 155-160.

УДК 347.82"56" (043.2)

Літвінов Н.О., здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Рябченко В.В., асистент

РОЗВИТОК І ДЖЕРЕЛА ПОВІТРЯНОГО ПРАВА

Витоки повітряного права можна простежити на початку 20 століття, головним чином зумовленими необхідністю регулювання польотів на повітряних кулях і появою перших літаків. Варто відзначити, що Паризька конвенція 1919 року заклала

основне підґрунтя для міжнародного співробітництва в галузі авіації [4].

Розвиток повітряного права тісно пов'язаний зі зростанням авіаційної промисловості. У міру розвитку авіаційних технологій для забезпечення безпеки та порядку в повітряному просторі були потрібні правові рамки. Чиказька конвенція 1944 року стала важливим етапом у заснуванні Міжнародної організації цивільної авіації (ICAO) та основних принципів міжнародного повітряного права, гармонізуючи авіаційні правила між державами [2, с. 274].

Повітряне право охоплює різні джерела, включаючи міжнародні договори, національні закони та правила, а також практику. Ці джерела є динамічними, адаптуються до мінливого ландшафту авіації, від управління повітряним простором до стандартів безпеки та екологічних міркувань [1].

Основні джерела повітряного права включають двосторонні та багатосторонні угоди. Такі угоди як про відкрите небо, сприяють лібералізації міжнародних повітряних сполучень. Національне законодавство доповнює міжнародні угоди, регулюючи діяльність внутрішньої авіації, забезпечуючи дотримання міжнародних норм і вирішуючи конкретні проблеми у сфері авіації [1].

Повітряне право також охоплює нову галузь космічного права, оскільки використання космічного простору стає невід'ємною частиною авіації та телекомунікацій. На цю динамічну природу повітряного права впливають технологічні інновації: дрони, надзвукові літаки та космічний туризм. Ці зміни кидають виклик традиційним правовим рамкам, вимагаючи постійної адаптації та співпраці між державами [3].

Крім того, повітряне право є невід'ємною частиною забезпечення безпеки, охорони та екологічної стійкості в авіаційній галузі. Правила, що стосуються авіаційної безпеки, організації повітряного руху та контролю викидів, відіграють вагомую роль. Залучення приватних компаній до дослідження космосу та подорожей ще більше ускладнює правовий ландшафт, вимагаючи надійної правової бази, яка стосується комерційних інтересів, відповідальності та управління ресурсами космічного простору [5].

Екологічне законодавство має своєю метою створення і збереження правопорядку у сфері екологічних відносин, як гарантії реалізації конституційного права кожної людини на сприятливе життя і здоров'я довілля. Для досягнення такої мети екологічним законодавством висувуються конкретизовані цілі і ставиться ряд спеціальних завдань, які формулюються, як правило на рівні конкретних законодавчих актів [5, с. 1].

Таким чином, розвиток і походження повітряного права зазнали глибоких змін, віддзеркалюючи еволюцію авіації від її скромних початків до динамічного сьогодення. Складна законодавча база, яка регулює небо, адаптувалася та розширювалася у відповідь на швидкий розвиток авіаційних технологій та інтригуючий розвиток у дослідженні космосу. Ця еволюція означає незмінну актуальність повітряного права для підтримки безпеки та стабільності, слугуючи наріжним каменем для аеронавігаційної діяльності та космічних зусиль. Очевидно, що в міру того, як ми рухаємося вперед, повітряне право збереже свою ключову роль у сприянні співіснування літаків і космічних суден, одночасно забезпечуючи безпеку пасажирів, захист навколишнього середовища та гармонійне дослідження неба та за його межами.

Література

1. Козловський А.А., Боярська З.І. Розвиток концепції повітряного права України: історія та сучасність. *Наукові праці Національного авіаційного університету. Серія: Юридичний вісник «Повітряне і космічне право»*. 2009. № 3 (12). С. 1-5.

2. Яківчук Ж.В. Чемирис М.С. Договори здійснення міжнародного повітряного сполучення як різновид джерел міжнародного повітряного права. Матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф. до Дня науки «Молодіжний науковий юридичний форум»: зб. наук. пр. Київ: НАУ, 2019. С. 273-275.

3. Москаленко С.І. Повітряне право: методичні вказівки до практичних занять. *Наукові праці Льотної академії Національного авіаційного університету. Серія: Навчально-методичні матеріали: зб. наук. пр. Кропивницький: ЛА НАУ, 2021. С. 15-20.*

4. Вовк О.М. Інвестиційне забезпечення стратегічного розвитку потенціалу авіатранспортних підприємств. Стійкий розвиток підприємств у міжнародному економічному просторі: монографія / за ред. О.В. Ареф'євої. Київ: ФОП Маслаков, 2018. 364 с. С. 114-125.

5. Костицький В.В. Питання поняття та предмета повітряного права. *Наукові праці Національного авіаційного університету. Серія: Юридичний вісник «Повітряне і космічне право»*. 2008. № 1 (6). С. 1-6.